

Przedstawicielstwo - co to jest przedstawicielstwo? Definicja, rodzaje, przykłady przedstawicielstwa

Przedstawicielstwo oznacza zastąpienie danej osoby w podjęciu określonych czynności prawnych przez inną osobę – przedstawiciela. Może do tego dojść w przypadku uzasadnienia ustawowego oraz w wyniku pełnomocnictwa, czyli pisemnego wskazania przez osobę zastępowaną swojego przedstawiciela. Skutek prawny danej czynności prawnej dotyczy bezpośrednio osoby reprezentowanej.

W literaturze przedmiotu można wskazać na kilka podziałów przedstawicielstwa. Jednym z nich jest podział na przedstawicielstwo czynne i bierne. Pierwsze z nich związane jest z oświadczeniem woli w imieniu osoby reprezentowanej (oświadczenie woli jest pojęciem prawnym oznaczającym chęć danej osoby do powstania, zmiany lub zaniku określonego skutku prawnego). Przedstawicielstwo bierne sprowadza się natomiast do odebrania przez przedstawiciela danej osoby oświadczenia woli osoby trzeciej.

Inny podział przedstawicielstwa nawiązuje do wspomnianego już podziału ze względu na źródła: przedstawicielstwa ustawowego i pełnomocnictwa.

Przedstawicielstwo ustawowe to przedstawicielstwo, którego zakres wynika z ustawy. Przykładem takiego przedstawicielstwa są rodzice dla niepełnoletnich dzieci czy też kurator dla osób częściowo ubezwłasnowolnionych. W związku z umocowaniem ustawowym takiego przedstawicielstwa wymienione w ustawie osoby mają nie tylko prawo, ale także ustawowy przymus (obowiązek) bycia przedstawicielem danych osób, który trwa aż do stwierdzonego w ustawie momentu zakończenia przedstawicielstwa. Takim momentem zakończenia może być np. dla rodziców pełnoletniość dzieci, a także pozbawienie praw rodzicielskich.

W przypadku pełnomocnictwa, czyli przedstawicielstwa wynikającego z woli osoby reprezentowanej, zakres przedstawicielstwa również wynika

z woli osoby reprezentowanej. Warto tutaj podkreślić, że o ile przedstawiciel ma prawo działać w imieniu osoby, którą reprezentuje, nie jest to jego prawny obowiązek (w przeciwieństwie do przedstawicielstwa ustawowego). O zakończeniu tego typu przedstawicielstwa również decyduje osoba reprezentowana.

Wyraźnym przykładem przedstawicielstwa w demokracji są wybory do parlamentu. W związku z dużą liczbą mieszkańców współczesnych krajów niemożliwa do zrealizowania jest idea demokracji bezpośredniej, więc zastąpioną ją demokracją pośrednią. Wyborcy w akcie głosowania wybierają swoich przedstawicieli, którzy w ich imieniu sprawują władzę. W tym przypadku uprawnienie do rządzenia, jakie otrzymali przedstawiciele, nosi nazwę mandatu.